

ZPRÁVY

Mezinárodní konference o edicích historických pramenů v polské Toruni

Ve dnech 16. a 17. května 2019 uspořádali společnými silami Instytut historii i archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, reprezentovaný prof. Januszem Tandeckim, a Institut für Geschichte der bayerischen Julius-Maximilians-Universität Würzburg, zastoupený prof. Helmutem Flacheneckerem, ve spolupráci s Towarzystwem naukowym w Toruniu mezinárodní konferenci již 14. ročníku odborných vědecko-edičních kolokvií, tentokrát na téma „Urkundenbücher, Chroniken, Amtsbücher. Alte und neue Editionsmethoden“. Kromě badatelů z Německa a Polska, tvořících dlouholetý projektový tým (Deutsch-polnischer Gesprächskreis für Quelleneditionen), byli přizváni také dva kolegové z České republiky a jeden z Ruské federace. Jednání se konala v krásném historickém přednáškovém sále toruňského Towarzystwa naukowego.

Pomineme-li přivítací projevy, byl autorem úvodního referátu moskevský Sergej Polechov, který představil ediční projekt mimořádného díla *Codex diplomaticus Swidrigali magni ducis Lithuaniae*. Berlínský historik Matthias Thumser, jeden z velmi pravidelných účastníků kolokvií, následně pohovořil o probíhající digitalizaci livonských, estonských a kuronských listinářů, zatímco toruňský Adam Szweda referoval o chystané edici polských státních smluv z raně jagellonského období (do roku 1506). Krakovský kolega Maciej Zdanek se zamýšlel nad starým vydáním tamního univerzitního kodexu (*Codex diplomaticus Universitatis Cracoviensis*) a nad možnostmi jeho moderního pokračování. Slezskou univerzitu v Katovicích zastupoval Tomasz Kałuski s referátem o starých a nových metodách listinných edic na příkladu hlohovského knížectví. Isabella Żołędziowska a Katarzyna Gołąbek promluví o problémech při digitálním editování textů a korespondence z pera Ioannese Dantisca. Pozoruhodný pramen z hostitelského města – *Thorner Denkwürdigkeiten* – rozebrala a editoricky zhodnotila Julia Możdżeń. Jan Kilián přítomné publikum seznámil s dosud veřejnosti minimálně známou chabařovickou kronikou Bartela Habela z přelomu 16. a 17. století. Další z domácích toruňských badatelů, Piotr Oliński, vystoupil s postřehy k ediční práci na církevní účetní knize *Liber censuum sancti Johannis*. Podobnou problematiku vzápětí prezentovali Marcin Sumowski a Alicja Sumowska se sdělením o středověkých účetních materiálech toruňských kostelů a jejich zpřístupnění odborné veřejnosti. Čtvrteční blok zakončili Arkadiusz Borek z Polské akademie věd (IH PAN) ve Varšavě, referující o projektu digitalizace dvorských církevních dokumentů, a würzburgský historik Benjamin Heidenreich, jehož téma – volební kapitulace Řádu německých rytířů v raném novověku – se konferenční problematice poněkud (eufemisticky řečeno) vymykalo.

Páteční blok zahájil sám doyen těchto konferenčních setkávání, Helmut Flachenecker, a zhodnotil městské radní protokoly a knihy statut ve vrcholném

a pozdním středověku. I pro českého historika velmi zajímavý referát zazněl z úst Dietera Heckmanna (Geheimes Staatsarchiv – Preussischer Kulturbesitz Berlin), jelikož se týkal Královce, města založeného významným českým panovníkem, přesněji dochovaného královeckého celního seznamu z let 1367–1374. Již podruhé posluchači slyšeli o Řádu německých rytířů, tentokrát však přece jen relevantněji k danému jednacímú tématu: Tobias Baus poreferoval o edici městské knihy z Mergentheimu, tradiční řádové rezidence. Německo–polský výzkumný tým ústy Bettiny Schröder-Bornkampf (Mnichov) a Marcina Grulkowského (Varšava) přítomné auditorium seznámil se zcela novým edičním projektem, jehož cílem se staly účetní knihy štetínsko-gdaňské kupecké patriციjské rodiny Loitzů. Tomáš Sterneck, zastupující HÚ AV ČR, rozebral prameny k politické komunikaci Českých Budějovic na počátku stavovského povstání, tj. v roce 1618, a načrtl obrysy plánované edice. Sdělení Christiana Boseckerta (Coburg/Würzburg) o coburských zemských stavech v 16. století bylo jistě zajímavé a fundované, ale podobně jako předešle referát Heidenreichův se zaměřením sympózia nekorespondovalo. Anna Skolimowska z varšavské univerzity se ještě vrátila k textům Joannese Dantisca. Svěbytný předmět odborného editování a digitalizace, historické mapy, se staly doménou Tomasze Paneckého z Historického ústavu Polské akademie věd (IH PAN). To, jakou roli sehrávaly a sehrávají knížecí archivy ve starých i nových edičních záměrech, zhodnotil na základě dokumentů fuggerovských, castellovských a schwarzenberských Wolfgang Wüst (Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg). Nad epigrafickými památkami obecně a těmi z lubušského vojvodství zvláště se zamyslel Joachim Zdrenka (Zielona Góra). A do třetice přišel ke slovu Řád německých rytířů, nyní díky Katharině Kemmer na poli středověké sfragistiky a digitalizace dochovaných pečeti. Ostatně, rovněž závěrečný referát byl díky Benediktu Weigandovi (Universität Würzburg) vyhrazen německému rytířskému řádu a jeho středověkým pečetím, i když výlučně těm, které dnes opatruje toruňský státní archiv.

Opakovaně, a to nejen v kuloárech, se během konference rozvíjela zajímavá diskuse, u níž vyzdvihují jednu provokativní otázku, kterou položil G. Flachenecker – co všechno by se vlastně mělo editovat, jaká jsou kritéria výběru? Odpovědí a návrhů se sešla celá řada, ve výsledku se však jistě dlouhodobě zůstane u subjektivních zájmů, preferencí a selekcí jednotlivých badatelů. Na připravovaný sborník se nezbyvá než těšit. Na závěr nelze nepodotknout, že o účastníky konference bylo vzorně postaráno, včetně doprovodného programu – navíc zbyl i čas důkladně se seznámit s nádherným pořadatelským městem, rodištěm Mikuláše Koperníka.

Jan Kilián

